

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

2014. február 22.

6. osztály

A tételek kidolgozására szánt idő: 2 óra

I.

30 pont

Olvasd el a következő szöveget, majd válaszolj a kérdésekre/oldd meg a feladatokat!

Az az iskola, amelyikbe én nagyobbacska koromban jártam, sok ablakszemével éppen a piacra nézett. A kapuja is oda feketélt ki, mint valami nagy tátott száj, amelyik mindig enni kér.

No, az igaz is, hogy az emberben mindjárt talpra állt az étvágy, ha a piacra kipillantott. Soha én többet olyan piros almát, olyan fehér cipót, olyan rózsaszín húsos-szalonnát nem láttam, mint azon a szép akácfás piacon. S a legtöbbet az ért abban a piacban, hogy ott csupa jólelkű ember árulgatta a holmiját.

Kenyeres nénik, szalonnás bácsik, almás emberek egyformán jó szívvel voltak hozzánk.

Hol innen, hol amonnan kiáltottak oda az embernek:

– Hej, deák úrfi, ilyen kakastejes kenyeret nem eszik ám otthon még karácsony estéjén se pergett a nyelve az öreg Matóknénak.

Arra meg már Kesik bácsi meg nem állhatta, hogy a cipókaréjra rá ne kanyarítson egy szeletke füstölt szalonnát. Még a szeme is könnybe lábadt mellé:

– Hej, Istenkém, ha te el nem vetted volna, az én fiacskám is ekkora deák volna már!

Támadi bácsi már nem adta ingyen a portékáját. Ő bizony kipróbálgatta először a deákat.

– No, öcsém, százszor egy hány? – azt kérdezte tőle.

S aki ezt a nehéz kérdést kitalálta, azt megemberelte egy piros almával.

Olyan jó népek voltak ezek mind, hogy még az öreg Vízhányóné is meg akart bennünket ajándékozni, pedig ő csak avas zsírt árult szegényke.

– No, Mári néni, annak pedig semmi hasznát se tudjuk venni! – mosolyogtunk az öreg anyó jó szándékán.

Bezzeg tudta ő! Ha elkaphatta valamelyikünket, annak úgy bekente zsírral a csizmáját, hogy az azt ki nem heverte halálos holtáig, bőre szakadtáig.

A sok áldott jó lélek közt csak egy volt, aki nem tudta szívelelni a deákat. Az pedig nem volt más, mint a tojásáruló Torongyos Ignác. Azt csak úgy törte az irigység, valahányszor deákat etettek a szomszédjai.

– Jaj, de kár beléjük tömni azt a drága sok jó étket! – hápogta savanyúan. – Ha gyiák, egyen gyíkot!

Amúgy is csúnya, mogorva ember volt, nem igen szerettünk körülötte járni. Attól féltünk, hogy keresztülszúr a vasvilla-szemével. Kerülte, aki kerülhetett, hanem egyszer egy kis pajtásunk mellette talált elszaladni. De olyan szerencsétlenül, hogy rálépett egy tojásra, amelyik kigurult a többi közül.

No az öreg Torongyosnak se kellett egyéb. Úgy ugrott oda, mint a vércse, s úgy kapta le a fiúcska fejéről a kalapot, mintha a fejét is nagyon szeretné vele kapni.

– Máskor a lábad alatt legyen a szemed, gyiák úr!

A gyerek sírva szaladt be közénk, sajnáltuk is szegénykét, de bizony egyikünknek se volt mersze az öreg Torongyosba belekötni.

(Móra Ferenc: Furfangos Cintula)

- 1. Mikkel kedveskedtek a „jólelkű emberek” a deákoknak a piacon? 4 pont**
- 2. Miért nem szerette a tojásárus bácsi a deákat? 4 pont**
- 3. Keresd ki a szövegből a következő szavak rokon értelmű megfelelőit! 4 pont**
rá ne helyezzen, megjutalmazta, áru, kedves ember

4. **Értelmezd a következő kifejezéseket a szöveg alapján!** **4 pont**
az iskola kapuja is oda feketélt ki..
kakastejes kenyér
ki nem heverte halálos holtáig, bőre szakadtáig
keresztülszúr vasvillaszemével
5. **Támadt bácsi nevében alkoss hat kérdést, amellyel egy hatodik osztályos kisdíákot vizsgáztatni lehet!** **6 pont**
6. **Mutasd be négy-öt mondatban az egykori kisváros főterét a piaccal, a kollégiummal, a templommal és más nevezetességével!** **8 pont**

II. tétel

30 pont

Folytasd a megkezdett történetet, elbeszélő fogalmazást hozva létre! Fogalmazásodnak adj címet!

A múlt héten meglátogatt minket Anci néni és Béla bácsi Szatmárról. A húgomnak járóbabát hoztak, nekem pedig focilabdát, amivel még aznap sikeresen betörtem két ablakot.

III. tétel

20 pont

1. **Fejzd ki a következő meghatározásokat a szem főnevet tartalmazó szólánssal!**

Nagyon éhes.
Féltő gonddal óvja.
Látja, de hihetetlennek tartja.
Nagyon szégyelli magát.
Elnéz valamilyen mulasztást.

10 pont

2. **Keress olyan szót, amelyet középre írva az első szóznak utótagja, a másodiknak előtagja lesz!**

zsír.....huzat
rém.....ügynökség
élet.....lövölde
fog.....korszak
horgász.....fül

10 pont

Helyesírás: 10 pont
Megjelenés: 10 pont
Összesen: 100 pont